

● SCT JE SVOJ NAJVEČJI PROJEKT V IRAKU KONČALA V ROKU

Podvig slovenskih gradbincev

Nedaleč od Bagdada, glavnega mesta Iraka, na ravnici blizu reke Tigris, je na površini 34 kvadratnih kilometrov zrasto mesto s 1210 visokogradniškimi, nizokogradniškimi in infrastrukturnimi objekti. V dobrih treh letih ga je gradilo 26 tisoč delavcev slovenske gradbene in montažne operative, štiri tisoč kilometrov daleč od domovine. To je doslej največji podvig slovenskih gradbincev.

SCT si je kot nosilec posla, vrednega več kot pol milijarde ameriških dolarjev, skupaj z IMP, Gradisom, Konstruktorjem, Primorjem, z visoko kakovostjo in dokončanjem del v dogovorjenem roku ustvaril v tej prijateljski, neuvršteni državi izjemen ugled. To so potrdili v svojih izjavah tudi predstavniki iraškega investitorja na slovesnosti ob otvoritvi projekta 202 D, ki je bila 6. januarja, na iraški državni praznik, dan iraške armade.

Zaključek tako velikega projekta, kot je 202 D, ni le izreden gospodarski uspeh, marveč je prinesel tudi neprecenljive poslovne, organizacijske in tehnične izkušnje, ki jih bo nujno potrebno prenesti naprej in jih izpopolnjevati.

Ko so se v juniju meseca leta 1981 pričela dela, si pravzaprav nihče ni predstavljal, kako velikega posla smo se lotili. Zaostrovanje pogojev med gradnjo, nerešena vprašanja plačil s strani iraškega investitorja, težave s

prevozi delavcev in opreme, vojno stanje in ofenzive, izredni klimatski pogoji in drugo so bili dejavniki, ki smo jih morali prebroditi in se jim sprosti prilagajati.

Prav tako mnogi celo še pred nekaj meseci niso verjeli, da bo delo uspešno zaključeno. Toda izjemni napori in samoodrekanje vseh, ki so sodelovali pri gradnji tega projekta, so rodili sadove. »Zgradili smo objekt, ki je tako po času gradnje kakor po kakovosti opravljenih del nam izvajalcem lahko v čast in ponos, iraškemu investitorju pa v zadovoljstvo,« je v slavnostnem nagovoru na otvoritveni slovesnosti dejal naš glavni direktor Ivan Zidar.

Velikanski, lepo urejeni in sodobno opremljeni kompleks, ki smo ga delavci SCT in IMP ter več kot 80 sodelujočih organizacij združenega dela zgradili sredi puste, sivkastorjave pokrajine, je dokaz, da se dobro organizirani, dohodkovno povezani in

strokovno vsestransko pripravljani, lahko lotimo tudi najzahtevnejših del in brez strahu tekmujejo s komerkoli, tudi z najbolj znanimi svetovnimi izvajalci gradbenih in monstskih del.

Veličasten je vtis, ki ga človek dobi ob pogledu na zgrajen projekt. Občudovanje vzbujajo podatki o delih, ki so bila tu opravljena.

Visokogradniki so vgradili 374 tisoč kubičnih metrov betona, naredili 32 tisoč kubičnih metrov opečnega zidu, 290 tisoč kvadratnih metrov notranjih in 108 tisoč kvadratnih metrov fasadnih ometov, pa 200 tisoč kvadratnih metrov fasadnih opečnih oblog. Naredili so 150 tisoč kvadratnih metrov strešnih izolacij, pleskarji so pobarvali 358 tisoč kvadratnih metrov, teracerji položili 81 tisoč kvadratnih metrov teraca, keramičarji pa 82 tisoč kvadratnih metrov keramike.

Nizokogradniki se lahko pohvalijo z 2.200.000 kubičnimi metri odkopanega humusa, 4.850.000 kvadratnimi metri utrjene postelje, 3.300.000 kubičnimi metri nasipov in 607 tisoč tonami vgrajenega asfalta, da ne naštevamo vseh stotisočev

metrov oljne zaščite, bankin, brezin, tampona vozišč, robnikov in še 220 tisoč kubičnih metrov betona.

Instalaterji in monterji so zgradili 31 kilometrov toplovodov, 32 kilometrov kanalizacije, 107 kilometrov irigacije (umetno namakanje zemlje), 66 kilometrov vodovoda, položili 114 kilometrov visoko in nizko napetostnih kablov, pa še 66 kilometrov cestne razsvetljave itd., skupaj 610 kilometrov infrastrukturne instalacije.

Čeprav v preteklih letih nismo čutili konkurenčnega boja za pridobitev del v Iraku, bo v prihodnje drugače. Vsem, ki se v teh letih niso potrudili s kvaliteto in spoštovanjem rokov, bo trda predla. Naša delovna organizacija ima zato mnogo večje možnosti, ki pa jih bo moč uresničiti le v povezovanju z drugimi izvajalci gradbenih in monstskih del. Pri tem pa so izrednega pomena tudi odlični odnosi med Irakom in Jugoslavijo, saj se tako veliki posli dogovarjajo na meddržavni ravni.

SASO NOVAK, SCT

● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ●

Letos še več delavcev na morje

Lani je bila ena pomembnih akcij ljubljanskih sindikatov organiziranje brezplačnega preventivnega okrevanja delavcev.

Uspeh te akcije — zadovoljstvo okrevancev — nas je vodilo, da jo letos ne le ponovimo, temveč tudi razširimo. Odločili smo se, da število mest za okrevanje podvojimo. Tako se bo brezplačnega okrevanja v letu 1985 udeležilo 110 delavcev iz naše občine in letos tudi 5 upokojencev.

Lani smo okrevanje organizirali v domu ZZB v Banjolah pri Pulju, letos pa smo, zavedajoč se, da morje ne ustreza vsakomur, oddih organizirali tudi v Gozdu Martuljku.

Izbiro po predlogih osnovnih organizacij zveze sindikatov opravi svet za življenjske in delovne pogoje delavcev, izrabo prostega časa in rekreacijo pri občinskem svetu ZS. Osnovne organizacije ZS imajo zato odgovorno nalogo, da izmed svojih delavcev predlagajo tiste, ki so okrevanja iz zdravstvenih in socialnih razlogov najbolj potrebni in zaradi prizadevnosti pri delu nanj tudi upravičeni.

Z gotovostjo lahko trdimo, da so OO ZS lani to nalogo dobro opravile. Veliko naših okrevancev je namreč kljub večletnemu delu privč v življenju preživelo dopust ob morju.

S to akcijo ljubljanskih sindikatov se bo število delavcev, ki jim brezplačno letovanje omogočajo ozdi, precej povečalo, obenem pa je to ena od oblik vračanja sindikalne članarine članom zveze sindikatov.

M. MRVAR

● ZNANO IN MANJ ZNANO O CARINIKIH

Poštenje na vsakodnevnih preizkušnji

Carinarnica Ljubljana je 17. januarja sprejela pod svojo streho novinarje iz ozdov naše občine, ki se mesečno sestajamo, vsakič v drugi delovni organizaciji, včasih pa zaidemo tudi pod streho kakega vrta, kulturnega doma ali skupščine. Pri vsakem obisku nas gostitelji seznanijo z najaktualnejšimi svojimi dogodki, problemi, uspehi in neuspeli, z vsem, o čemer tečejo naši pogovori.

Mnogokrat gledamo carinike pri delu, vendar manjkata »v živo«, pa zato večkrat na malih zaslonih. Je že tako: prej nas je depozit zadrževal doma, zdaj pa naš denar tam čez kaj malo še velja. In tako jih gledamo na TV zaslonih, ponavadi pred kakimi prazniki, ko pregledujejo kolone vozil zdomcev. In pri tem marsikdo pomisli, kako prima je ta njihov posel.

Pa je res tako?

Tudi novinarji smo imeli — vsaj na začetku sestanka in predstavitve te delovne organizacije — takšno mnenje. In kako ga ne bi imeli, saj nam je sam upravnik

carinarnice Franc Sablič postregel s temi podatki.

V vsej državi je 40 carinarnic, 123 izpostav, 115 mejnih izpostav in referatov ter 60 maloobmejnih prehodov. Zanimiva je kadrovska struktura zaposlenih: 1010 z visoko, 869 z višjo, 2182 s srednjo in le 353 z nižjo izobrazbo.

Carinarnica Ljubljana s sedežem na Šmartinski cesti je v tem pogledu še na boljšem. Z enim mednarodnim mejnim prehodom — letališče Ljubljana — sodi med največje po obsegu dela, ne pa po številu zaposlenih. Zaposlena sta komajda 202 delavca, njihov promet pa je bistveno večji kot npr. v Beogradu, čeprav je tam zaposlenih prek 100 delavcev več. Brez razsutega tovora je šlo lani skozi ljubljansko carinarnico 1,68 milijona ton blaga (uvoz) in 270 tisoč ton (izvoz) v skupni vrednosti 80 (uvoza) in 50 (izvoza) milijard novih din. Pri tem so popisali okoli 200 tisoč raznih dokumentov, največ raznih deklaracij in odločb.

Torej imajo dela resnično čez glavo. In sklepali bi, če je dela dovolj, potem bržkone tudi s sredstvi za osebne dohodke ne more biti problemov. Pa ni tako.

Lani je njihov delavec z visoko izobrazbo (povprečno in z vsemi dodatki) zaslužil 47.256 din, z višjo 38.457, s srednjo 29.305 in z nižjo 21.971 dinarjev na mesec, njihov najnižji osebni dohodek je znesel 17.936 din, razmerje do najvišjega pa znaša 3,7.

O nagrajevanju po delu ni govora. O masi osebnih dohodkov odločijo na najvišji ravni, to je na ZIS, zato pa sme njihov delavski svet razpravljati o tistih povsem obrobni vprašanji. V vrsta ZK je kar 90 komunistov, a njihov vpliv je minimalen. Imajo tudi sindikat, ki pa je lani razvijal športno dejavnost le zato, ker so vsi zaposleni pristali na samoprispevek 500 din, saj je bil sklad skupne porabe suh.

Pri vseh teh stvareh so, tako pravijo, povsem nemočni. Carinska služba je centralistično vodena, zanjo veljajo le zvezni predpisi in zakon o carinski službi.

In zdaj vendarle k naslovni misli. Mejni cariniki so lani zaslužili po 30—35 tisoč dinarjev. Za delo po 12 in več ur (nadur jim ne plačajo), v mrazu, dežju ali vročini, brez toplih obrokov, za nenehna pregovarjanja z množicami potnikov, ki imajo vedno prav, ki so se vedno pripravili pogajati in po možnosti kaj »prešvercati«, saj so v večini Jugoslavlani, mi pa vemo po čem je kava tu in po koliko je tam čez mejo, da o vsem drugem ne govorimo. In pri tem delu, kjer ne mine teden brez spreminjanja predpisov, se vsak dan srečujejo z ljudmi, ki jim ponudijo sto ali več mark, da nekoliko zamijijo. Čisto malo. Ampak oni morajo ostati gluhi za vse vabljuje ponudbe, za tisti blagodejni devizni šum pred očmi in delati po predpisih, da se vse več sredstev pretoči v zvezni proračun, ki je kot posoda brez dna in od koder bo prišla kvečjem kaka nova podražitev ali — kot temu lepše pravimo — uskladitev cen. Poštenje carinikov je kajpak kar naprej na preizkušnji in to za osebni dohodek, ki ga prejme tipkarica v marsikateri malo »boljši« pisarni. In kdo od nas bi se vsaj enkrat na mesec odrekel mesečni plači, če bi malo zamajal, da bi dobil vtaknjenih v žep tistih 500 mark?

Pa še to. Lani so proslavili 40-letnico carinske službe. Lep jubilej, lepi poslovni rezultati (tudi po naši zaslugi); vse drugo pa je nekoliko blede. Tudi samoupravljanje in delo družbenopolitičnih organizacij. Več odločnosti bo potrebno v prihodnje.

JOŽE PRAPROTNIK

● BILI SMO V INDOSU

Neurejeni gospodarski in samoupravni odnosi

Indos, ki sodi med pomembnejše delovne organizacije v naši občini, zadnje čase ne postuje najbolje. Lani so v njem le 88-odstotno izpolnili plan; vzrokov, ki so pripomogli k temu, pa je bilo več: neustrezna organizacija poslovanja, neprimerne razlike med vhodnimi in končnimi cenami, gospodarjenje na meji likvidnosti, neuskajenost dela in neupoštovanje dogovorjenih rokov s strani dobaviteljev delov za viličarje. Najbrž ne bi imelo pomena ugotavljanje, ali je slabše gospodarjenje vzrok nesoglasijem, do katerih prihaja v tovarni, ali pa je to že njihova posledica, toda dejstvo je, da vzdušje v tem 460-članskem kolektivu ne omogoča več usklajenega ter ustvarjalnega dela in razvoja delovne organizacije.

O skrb vzbujajočih razmerah v Indosu in o tem, kaj storiti za njihovo odpravo, so se konec januarja pogovarjali na skupni seji sekretariata osnovne organizacije in predsedstva občinskega komiteja ZKS naše občine. Komunisti v Indosu imajo različne poglede na vodenje in gospodarjenje v tovarni.

Po ugotovitvah delovne skupine, ki jo je lani oktobra imenoval naš OK ZKS z namenom, da bi analizirala idejnopolitične razmere v Indosu, osnovna organizacija ZK tu ni odigrala svoje vloge. Nasprotja, do katerih je prihajalo v kolektivu, so se odražala tudi v delu osnovne organizacije. Komunisti so pri oblikovanju mnenj izhajali iz svojega delovnega okolja, namesto da bi pred očmi imeli delovno organizacijo kot celoto. Na osnovni organizaciji niso bili pripravljene poenotiti svojih stališč.

Občinski komite Ljubljana Moste-Polje je že nekaj časa ugotavljal, da se bo v Indosu treba lotiti prenove gospodarskih in samoupravnih odnosov. »Oboje je namreč združeno na rob, tega pa družba in naš občinski komite ne moreta mirno opazovati,« je menil predsednik našega OK ZKS Pavle Vindišar.

V Indosu sicer niso brezbržni do stanja, v katerem so, a kaže, da bodo sami, brez pomoči, le težko koš vsem težavam. Za letos načrtujejo, da bodo naredili 20 do 30 odstotkov več viličarjev kot lani. Pripravljajo tudi reorganizacijo znotraj delovne organizacije; bistvena novost naj bi bila ta, da bodo sedem poslovnih sektorjev preoblikovali le v tri in s tem omogočili odpravo napak pri organizaciji dela. Svojo prihodnost vidijo v razvoju viličar

jev za individualnega kupca, v razvijanju novih proizvodnih programov, v uvajanju elektronične in avtomatizacije, kupcem pa naj bi tudi bolj predstavili uporabnost viličarjev.

Da bo v prihodnje osnovna organizacija Indosa pri svojem delu bolj učinkovita, kot doslej, je predsedstvo občinskega komiteja ZKS zadolžilo komuniste — njene člane, da se morajo predvsem bolj organizirati; postati morajo bolj kritični in enotni, pripravljene uskladiti različne poglede. Spremeniti se morajo oblike in metode delovanja osnovne organizacije; komunisti v samoupravnih organih, delegacijah in drugih družbenopolitičnih organizacijah morajo delovati tako, da bodo omogočali uveljavljanje delavcev pri odločanju. Nikakor pa ni naloga osnovne organizacije sprejemanje strokovnih in poslovnih odločitev; njena naloga je, da ustvarja ustrezno vzdušje v kolektivu. Več bo tudi treba storiti za informiranje in za utrditev zaupanja med člani osnovne organizacije, vodstvom in delavci nasploh. »Partijska organizacija ne sme biti mesto za obračunavanje, ampak za dogovarjanje,« je poudaril Pavle Vindišar.

Tako sekretariat kot komite sta podprla predvideno reorganizacijo. Referendum o tem bo še ta mesec. V Indosu seveda razmer ne bo moč urediti čez noč, toda s pričetkom urejanja ne kaže odlašati, saj bo sicer potrebna temeljita gospodarska, kadrovska in politična sanacija. Zdaj, ko so v obravnavi zaključni računi, je tudi priložnost, da z resnostjo položaja seznanijo vse delavce Indosa. Predsedstvo ob-

činskega komiteja ZKS pa je obljubilo, da bo članom osnovne organizacije nudilo vso pomoč pri njihovih prizadevanjih za ureditev razmer.

DARJA JUVAN

Vse bolj uveljavljena prodajalna

Prodajalna Papirnice Večve na Papirniškem trgu nudi najrazličnejše vrste tapet, fototapet, zaključnih letov, lepil, stenskih oblog, vseh vrst papirja manjšega formata (A 4) in podobno. Iz prvotne trgovine, ki so v njej bile naprodaj izključno le tapete, je, kot vidimo, nastala kar čedna prodajalna, ki more zadovoljiti tudi zahtevnejšega kupca.

Na vprašanje, ali sedaj, ko imajo tako pestro ponudbo, obiskuje prodajalno obično več kupcev, oziroma ali je še vedno kot pred leti pozimi mrtva sezona za »tapetarje«, je tamkaj zaposlena Marija Jakovec odgovorila pritrdilno. S prodajo tudi drugih izdelkov so postali kot prodajalna samostojnejši, ljudje k njim prihajajo kupovat tudi različne druge preprotebnne sorte materiale.

»Imamo pluto, na primer, ki je popolnoma »nepapirniški« artikel, z nalepko drugega proizvajalca, vendar spada v kompleks oblog, kamor nepogrešljivo spadajo tudi tapete. To je pestrost in kvaliteta ponudnika, da nudi potrošniku tudi vse preprotebnne dopolnilne izdelke na enem mestu. Če pa bomo uspeli razširiti prostore, bomo to usmeritev še bogato nadaljevali.«

Povpraševanje po tapetah vsako zimo upade, toda — kot meni Marija Jakovec — uporaba tapetnih oblog je v zadnjem času nasploh upadla. Pravi, da se ljudje sedaj v večji meri lotevajo beljenja — kaže, da je to sedaj modna muha. Vendar so v Papirnici za letošnjo pomlad pripravili povsem novo serijo tapet, ki bo vsekakor zamikala kupce in

jih še bolj prepričala v praktičnost, raznolikost in večjo kvaliteto njih porabe.

DUŠAN GERLICA

